

MALİ YURTTAŞLIK REHBERİ

MALİ FEDAKÂRLIK

MALİ DUYARLILIK

VERGİYE GÖNÜLLÜ UYUM

VERGİ BİLİNCİ

HAZIRLAYANLAR:

Dr. Mehtap ÖKSÜZ
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖKSÜZ
Doç. Dr. Rıdvan ENGİN

ÖNSÖZ

Kamu hizmetlerinin sürdürülebilirliği, vergi adaletinin sağlanması ve demokratik mali denetimin güçlendirilmesi, yalnızca devletin değil, aynı zamanda yurttaşların da etkin katılımını gerektirmektedir. Bu katılımın en somut ve bilinçli biçimi ise “mali yurttaşlık” kavramında karşılığını bulmaktadır. Bireylerin devlete karşı mali sorumluluklarını sadece bir yükümlülük değil, aynı zamanda toplumsal bir görev ve aidiyet biçimi olarak benimsemeleri; güçlü, şeffaf ve hesap verebilir bir mali yapının inşasında temel bir rol oynamaktadır.

Bu rehber, TÜBİTAK 1002-A Hızlı Destek Programı kapsamında desteklenen ve “Mali Yurttaşlık Düzeyinin Ölçülmesi ve Geliştirilmesi: Bursa ve Çanakkale Örneği” başlıklı proje sürecinde geliştirilen bilimsel ve saha temelli bulgulara dayanmaktadır. Hazırlanmasındaki temel amaç, yurttaşların mali sorumluluklarına ilişkin farkındalıklarını artırmak, gönüllü vergi uyumunu teşvik etmek ve kamu kaynaklarının etkin kullanımına yönelik toplumsal duyarlılığı güçlendirmektir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasına öncülük eden ve bilimsel üretimi destekleyerek toplumsal faydaya dönüşmesini mümkün kılan Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu’na (TÜBİTAK) ve katkı sunan tüm paydaşlara içten teşekkürlerimizi sunarız. Ayrıca, rehberin hazırlanmasında emeği geçen tüm ekip üyelerine, saha çalışmaları sürecinde destek veren kurumlara ve görüşlerini paylaşarak çalışmaya anlam katan tüm katılımcılara şükranlarımızı sunarız.

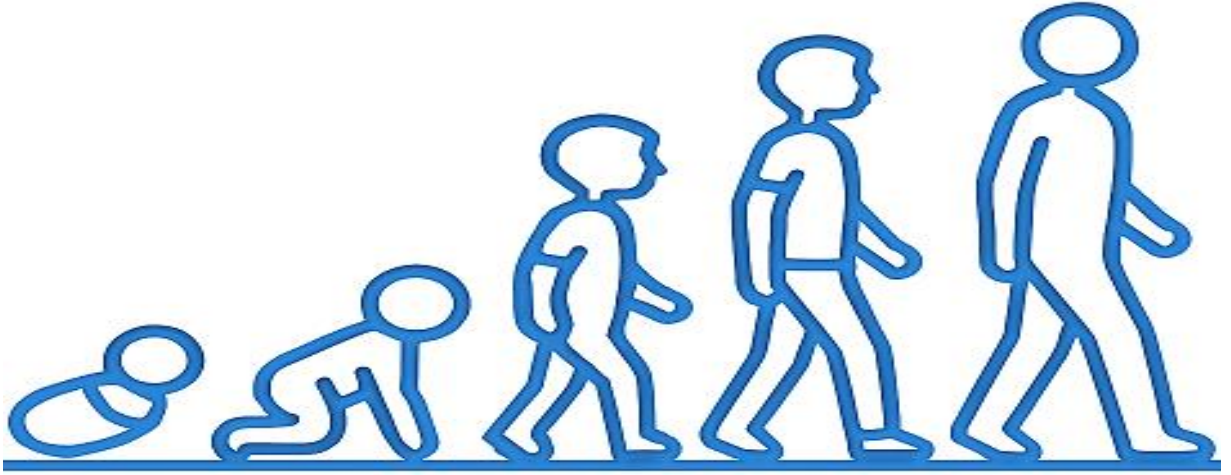
Elinizdeki bu rehber, yalnızca bilgi vermeyi amaçlamamakta; aynı zamanda mali bilince dayalı, katılımcı bir yurttaşlık anlayışının yaygınlaşmasına katkı sunmayı hedeflemektedir. Mali sorumlulukların sadece yasal değil, aynı zamanda toplumsal bir görev olduğu bilinciyle hareket eden tüm yurttaşların bu rehberden yararlanacağı umulmaktadır.

Saygılarımızla,

Araştırma Ekibi

MALİ YURTTAŞLIK NEDİR?

Mali yurttaşlık, yurttaşlık vasfına ve ödeme gücüne sahip olması dolayısıyla bulunduğu topluma karşı kendini sorumlu hisseden bireyin, devlet ile toplum arasında hak ve yükümlülüklerin mübadele edildiği toplumsal sözleşmeye bağlı olarak hem vergi yükümlülüklerini kabul etmesi, bu yükümlülüklerle gönüllü uyum göstermesi ve toplumun ortak faydası için gerektiği durumlarda çeşitli mali fedakârlıklarda bulunması hem de kamu mallarının korunması ve kamu kaynaklarının etkin kullanılması konularında duyarlılığa sahip olmasıdır.

ÖNEMLİ HATIRLATMA

Mali yurttaşlık, yalnızca vergi yükümlülüğüne indirgenemeyecek kadar çok boyutlu olup, yurttaşların kamu hizmetlerinin finansmanına yönelik katkılarını, kamu hizmet ve kaynaklarına karşı tutumlarını, gönüllü vergi uyum düzeylerini ve mali bilinçlerini de içeren kapsamlı bir çerçevede ele alınmaktadır. Bu bağlamda, mali yurttaşlık, ekonomik bir davranış olmanın ötesinde, bireyin demokratik değerlere bağlılığı, kamusal sorumluluk anlayışı ve toplumsal aidiyet hissiyle bütünleşmiş bir yurttaşlık bilincini yansıtmaktadır.

MALİ YURTTAŞLIĞI OLUŞTURAN FAKTÖRLER

Mali yurttaşlık kavramının temel bileşenlerini;

- Kamu hizmetlerinin finansmanına katkıda bulunma sorumluluğunu ifade eden mali fedakârlık,
- Kamu malı ve kaynaklarına karşı duyarlı ve sorumlu bir yaklaşımı temsil eden mali duyarlılık,
- Devlele olan mali ilişkiyi gönüllülük esasına dayalı olarak kuran vergiye gönüllü uyum,
- Bireyin vergiye ilişkin bilgi düzeyini ve farkındalığını yansıtan vergi bilinci

oluşturmaktadır.

YURTTAŞLIK VE MALİ YURTTAŞLIK ARASINDA NE FARK VAR?

Mali yurttaş, cezai yaptırımdan korktuğu için değil milli duyguları ile mali ödev ve sorumluluklarını yerine getiren bireydir.

Mali yurttaş, elde ettiği kazancın, yaşadığı ülkedeki huzur, güven ve sükûnete borçlu olduğunun farkındalığını kazanmış bireydir.

Mali yurttaş, vergi ve diğer mali sorumlulukları hakkında bilgi edinen ve sorgulayan bireydir.

Mali yurttaş, kamu kaynaklarının kullanımı konusunda bilgi ve bilince sahip; israf, yolsuzluk ve savurganlığa karşı olan, sorumlu davranan bir bireydir.

Mali yurttaş, kamu mallarını koruyan ve kollayan; kamu mallarına zarar verenleri ise uyaran duyarlı bir bireydir.

Mali yurttaş, vergisini ödeyen, kamu harcamalarını takip eden ve bütçe süreçlerini gözlemleyen bir mali ajan olarak ülkesini mali anlamda koruyan ve denetleyen konumdadır.

Mali yurttaş, yalnızca kendi mali ödevlerini yerine getirmekle kalmayıp, mali sorumluluklarını ihmal edenleri yetkili makamlara bildiren bilinçli bir bireydir.

Mali yurttaş, olağan dönemlerde vergisini gönüllü olarak ödeyen ve olağanüstü dönemlerde yönetimin çağrıları doğrultusunda mali görevlerini yerine getiren fedakâr bir bireydir.

Mali yurttaş, ülkesine bağlılığını duyarlı, fedakâr ve sorumlu davranışlarıyla somut olarak gösteren bireydir.

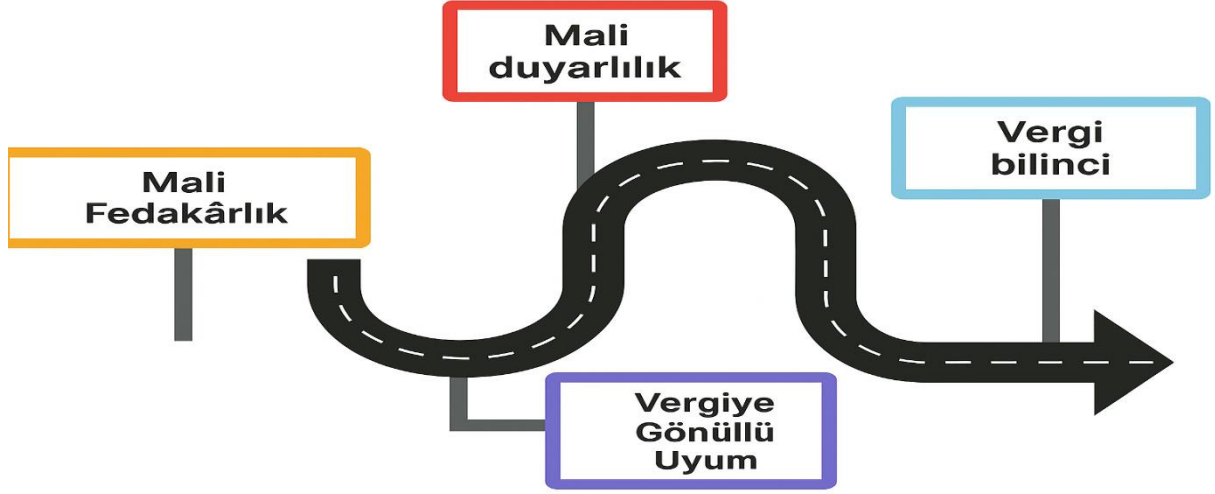

Mali yurttaş ülkesine yasal ve hukuki aidiyetinin yanında mali aidiyeti de olan bir yurttaşdır.

Mali yurttaş olmak, mali sorumluluklarının farkında, mali konuların bilincinde ve mali ödevlerini yerine getirerek ülkesine katkı sağlayan bir birey olmak demektir.

BEN MALİ YURTTAŞ MIYIM?

Mali yurttaşlık, bireyin devlete karşı mali yükümlülüklerini bilinçli ve gönüllü bir şekilde yerine getirmesi ile kamu mal ve kaynaklarına karşı sorumlu bir tutum sergilemesidir. Mali yurttaş olabilmek için bireyde bulunması gereken başlıca unsurlar şunlardır:

Mali Fedakârlık Göstermesi: Birey, kamu hizmetlerinin sürdürülebilmesi için mali ödevlerini kişisel bir sorumluluk olarak kabul etmelidir. Bu anlayış, gerektiğinde toplumsal menfaatleri kendi çıkarlarının önüne koymayı gerektirmektedir.

Mali Duyarlılık: Kamu kaynaklarının etkili, verimli ve amacına uygun kullanımı konusunda duyarlılık göstermek, mali yurttaşlığın önemli bir boyutudur. Birey, kamu mallarına ve hizmetlerine karşı sahiplenici bir tutum içinde olmalı; israf, yolsuzluk ve kötü yönetim gibi sorunlara karşı duyarlı davranmalıdır.

Vergiye Gönüllü Uyum: Vergi yükümlülüğünü sadece yasal bir zorunluluk olarak değil, toplumsal sorumluluk anlayışıyla da yerine getirmek esastır. Birey, vergiye gönüllü olarak uyum sağlamalı, vergi kaçırma ya da geciktirme gibi davranışlardan kaçınmalıdır. Bu durum, devletle birey arasında karşılıklı güven ilişkisini güçlendirir.

Vergi Bilinci: Mali yurttaşlık, bireyin vergi sistemine ilişkin temel bilgilere sahip olmasını ve vergiye dair hak ve yükümlülüklerinin farkında olmasını da kapsar. Vergi bilinci, hem kişisel mali sorumlulukların doğru şekilde yerine getirilmesini sağlar hem de demokratik denetim sürecine katkıda bulunur.

MALİ YURTTAŞ VASFINI NASIL KAZANABİLİRİM?

Yurttaşların “mali yurttaş” olarak nitelendirilmesi, yalnızca bireysel görev ve sorumluluklarına bağlı değildir. Mali yurttaşlık bilincinin yurttaşlara kazandırılması veya mevcut düzeyinin artırılmasında devlete de önemli sorumluluklar düşmektedir. Bu kapsamda, devletin ve kamu kurumlarının, yurttaşların gönüllü mali katılımını ve uyumunu sağlayabilmeleri için öncelikle kamusal güveni tesis etmeleri gerekmektedir.

Yurttaşların kamu harcamaları ve gelirlerine ilişkin adalet, şeffaflık ve etkinliğin sağlandığına dair devlete duydukları güvenin tam olması bu sürecin temelini oluşturmaktadır. Bir diğer önemli unsur ise eğitimidir. Yurttaşlık eğitimi, yalnızca hukuki ve siyasi boyutlarla sınırlı kalmamalı; bireyin ekonomik ve mali sorumluluklarını da kapsayacak şekilde genişletilmelidir. Eğitimin tüm kademelerinde, hatta okul öncesi dönemde dahi mali yurttaşlık bilincini içeren içeriklere yer verilmesi, bireylerin ilerleyen yaşlarda ve iş yaşamlarında mali yurttaşlık davranışlarını benimsemeleri açısından olumlu bir zemin oluşturacaktır. Sonuç olarak, devletin kamusal güveni tesis etmeye yönelik politikalar geliştirmesi ve mali yurttaşlık eğitime dair yapısal adımlar atması sorumlulukları arasında yer alırken; yurttaşların da mali yurttaş olma sürecinde yerine getirmeleri gereken birtakım görev ve sorumlulukları bulunmaktadır.

Mali yurttaş olmak için yerine getirilebilecek sorumluluklardan bazıları şunlardır:

Kamu mali yönetimine dair istatistikî bilgileri takip etmek,

Kamu bütçesini incelemek ve anlamaya çalışmak,

Kamu bütçesinin oluşturulma sürecini takip etmek,

Kamu yatırım ve harcamalarını izlemek ve sorgulamak,

Gönüllülüğe dayalı kamu kampanyalarını desteklemek,

Bir anne/baba olarak çocuklarına ya da bir eğitimci olarak öğrencilerine mali sorumlulukları aşılamak,

Vergiye gönüllü uyumu artırmak, mali sorumlulukları hatırlatmak ve vergi bilinci oluşturmak amacıyla sosyal medyada paylaşım yapmak,

Vergisel sorumluluklarını yerine getirmek ve bu sorumlulukları yerine getirmeyenleri ilgili mercilere bildirmek.

HAYATIN İÇİNDEN MALİ YURTTAŞLIK ÖRNEKLERİ

	Alverişlerde fiş ve fatura istemek.
	Kamu bütçesine ilişkin haberleri, raporları ve yerel yönetim duyurularını takip etmek.
	Mahallesinde ya da kentinde gerçekleştirilen kamu yatırımlarını izlemek ve bu yatırımların gerekliliğini sorgulamak
	Belediyelere ya da kamu kurumlarına yaptıkları hizmetlere dair görüş ve önerilerde bulunmak.

	Vergi kaçakçılığına doğrudan ya da dolaylı şekilde şahit olduğunda sessiz kalmamak, gerekli birimlere bildirimde bulunmak
	Kamu hizmetlerinden (örneğin sağlık, ulaşım, eğitim, temizlik) memnuniyetini ya da karşılaştığı sorunları ilgili kamu kurumlarına iletmek.
	Sosyal medya gibi platformlarda mali bilinç oluşturmaya yönelik içerikler paylaşmak, vergi uyumunu vurgulayan kampanyalara destek vermek
	Mahalle meclisi, muhtarlık toplantısı gibi yerel katılım mekanizmalarına katılarak kamu kaynaklarının kullanımına dair söz sahibi olmak

	Gereksiz kamu harcamalarına dikkat çekmek ve savurganlığa karşı farkındalık oluşturmak
	Yoksul, çocuk, yaşlı ve hastalara yönelik kamu hizmetlerinin finansmanının vergilerle sağlandığını anlatmak,
	Aile ve çevresine basit düzeyde bütçe bilinci kazandırmak
	Kamu mallarını korumak, kamu mallarına zarar verenleri uyarmak ve gerekli durumlarda yetkili mercilere bildirmek.

MALİ YURTTAŞ OLMAN ÜLKEN İÇİN NE İFADE EDER?

Mali yurttaşlık, bireylerin vergi ödeme, bütçe süreçlerine katılma ve kamu kaynaklarının kullanımına ilişkin sorumluluk ve bilinç düzeylerini ifade etmektedir. Bu sorumluluk bilinci, sadece bireylerin değil, toplumun genel refahını da doğrudan etkilemektedir. Mali yurttaşlığın ülkeye sağladığı başlıca faydalar şunlardır:

**Vergi uyumu
artar ve kayıt
dışı ekonomi
azalır**

Mali yurttaşlık düzeyinin yüksek olduğu toplumlarda bireyler, vergi sistemini meşru ve adil olarak algıladıkları ölçüde gönüllü vergi uyumu göstermektedir. Bu durum, denetim maliyetlerini düşürmekte ve kayıt dışı ekonomiyle mücadelede etkinlik sağlamaktadır.

“Artan vergi gelirleri ile daha güçlü ekonomi daha güçlü devlet”

**Vergi adaletinin
geliştirilmesine
yönelik
toplumsal baskı
oluşturulur**

Mali yurttaşlık düzeyi arttıkça, bireyler yalnızca kendi yükümlülüklerini yerine getirmekle kalmayıp, sistemin adaletli işleyip işlemediğini de sorgulamaktadır. Bu durum vergilemede adaletin sağlanmasına yönelik yöneticilerin üzerinde toplumsal bir baskı oluşmasına yol açmaktadır.

“Adalet, hayatın her alanında olduğu gibi vergilemede de önem arz eder”

**Şeffaflık ve
hesap
verebilirlik
güçlenir**

Mali yurttaşlık bilincine sahip bireyler, kamu harcamalarının nasıl yapıldığını sorgulamakta, bütçeye dair verileri talep etmekte ve denetim mekanizmalarına katılım göstermektedir. Bu durum, mali yönetimde şeffaflık ve hesap verebilirliği artırmakta, yolsuzlukla mücadeleyi desteklemektedir.

“Şeffaflık, güveni; güven güçlü mali yönetimi getirir”

**Bütçe
süreçlerine
demokratik
katılım
artar**

Mali yurttaşlar, katılımcı bütçeleme uygulamalarıyla, kaynakların hangi alanlara yönlendirileceği konusunda görüş bildirebilmekte ve yerel yönetimlerle daha etkin bir ilişki kurabilmektedir. Bu durum, kamu hizmetlerinin toplumsal ihtiyaçlara daha uygun hâle gelmesini sağlamaktadır.

“Harcamalarda söz sahibi olmak savurganlık ve etkinsizliği sona erdirir”

**Kamuda
etkinlik ve
sürdürülebilir
lik artar**

Mali yurttaşlar, kamu kaynaklarının etkin kullanımına yönelik bilinçle hareket ettiklerinden, politikaların yalnızca kısa vadeli değil, uzun vadeli toplumsal fayda temelinde şekillenmesine katkı sağlarlar. Bu da maliye politikalarının etkinliğini ve sürdürülebilirliğini artırmaktadır.

“Güçlü maliye, sürdürülebilir ve uzun vadeli politikalarla mümkündür.”

**Toplumsal
dayanışma
ve ortak
fayda
anlayışı
güçlenir**

Mali yurttaşlık, “vergiler karşılığında hizmet” anlayışını bireyler arasında yaygınlaştırarak, kamusal mal ve hizmetlerin finansmanına kolektif bir sorumlulukla yaklaşılmasını sağlar. Böylece toplumsal dayanışma ve vatandaşlar arasında güven duygusu gelişir.

“Güçlü ekonomik birleşmiş ellerin üzerinde yükselir”

DOĞRU BİLİNEREN YANLIŞLAR!

Mali hak ve sorumluluklar konusunda toplumda yaygın ancak hatalı bazı inanışlar vardır. Bu bölümde, mali yurttaşlığa dair en sık karşılaşılan yanlışları ve bu yanlışlara karşılık gelen doğru bilgileri karşılaştırmalı olarak sunulmaktadır.

✗ YANLIŞ	✓ DOĞRU
"Herkes vergi ödemekten kaçıyor, ben niye ödeyeyim ki?"	"Vergi ödemek sadece yasal değil, vicdani bir sorumluluktur."
"Vergi kaçırdığımı kim fark edecek, yakalanmadıkça sorun yok."	"Yakalanmamak, haklı olmak anlamına gelmez. Vergi kaçırmak hem yasal bir suçtur hem de topluma ihanettir."
"Benim vereceğim üç kuruşluk vergiyle ne değişecek ki?"	"Milyonların 'üç kuruş'u birleşince okul olur, hastane olur, gelecek olur."
"Elektrik faturasını ben mi ödüyorum sanki? Kurumdaki bütün ışıklar açık kalsın, bana ne!"	"Kamunun malı hepimizin malıdır. İsraf edilen her kuruş, halkın geleceğinden eksilir."
"Kamu çalışanlarına hizmetkarım gibi davranabilirim çünkü benim vergimle maaşları ödeniyor!"	"Hizmet almak, insan onurunu zedelemekten mümkündür. Vergi vermek, kibir değil sorumluluk doğurur."
"Büyük şirketler hiç vergi ödemezken ben neden vergi ödeyeyim!"	"Vergi indirimleri, muafiyetler ve istisnalar; yasalarda açıkça tanımlanmış durumlarda uygulanır. Bu düzenlemeler dışında kalan tüm vergiler, ilgili mevzuat çerçevesinde şirketlerden tahsil edilir."
"Vergi vermek sadece zenginlerin işi."	"Herkes gelirine göre vergi öder. Her yurttaşın katkısı kamu hizmetlerinin sürekliliği için önemlidir."
"Devletin yaptığı tüm harcamalar doğrudur; yurttaşın bunları bilmesine gerek yoktur."	"Sağlıklı bir bütçe yönetiminin temeli şeffaflık ve hesap verebilirliktir."

SORULARLA MALİ YURTTAŞLIK

? SORU

✓ CEVAP

◆ Alışverişte fiş ya da fatura istemem mali yurttaş olmak için yeterli mi?

● Alışverişlerde fiş ya da fatura istemek, kayıt dışılığı önlemede etkili ve kolay bir yöntemdir. Ancak mali yurttaşlık bundan ibaret değildir. Mali yurttaş olmak; kamu mallarına duyarlılık göstermek, mali belgelerle ilgilenmek ve mali gelişmelere karşı bilinçli bir merak taşımayı da kapsar. Dolayısıyla mali yurttaşlık, yalnızca vergisel yükümlülükleri yerine getirmekle sınırlı değildir. Aynı zamanda kamu harcamalarını ve bütçe istatistiklerini izlemeyi de gerektirir.

◆ Kamu harcamaları ve bütçe istatistikleri ile ilgili bilgileri nasıl öğrenebilirim?

● Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı'nın resmi internet sitesinde yer alan "Vatandaşın Bütçe Rehberi" sekmesinde, her yıla ait bütçenin sade ve kolay anlaşılır özetlerini içeren rehberler bulunmaktadır(<https://www.sbb.gov.tr/vatandas-butce-rehberi/>). Bunun yanında daha ayrıntılı bilgi için ise Türkiye Cumhuriyeti Hazine ve Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün resmî internet sitesinde yer alan "Genel Yönetim Mali İstatistikleri" sekmesinden, genel yönetim, merkezi yönetim ve mahalli idarelere ait bütçe istatistiklerine erişilebilmektedir (<https://muhasibat.hmb.gov.tr/genel-yonetim-mali-istatistikleri>).

◆ Ben mali konularda yetkin değilim, ancak mali yurttaşlık kamu harcamalarını anlamayı ve denetlemeyi gerektiriyor. Bunu nasıl yapabilirim?

● Kamu harcamalarını anlamak ve denetlemek, her yurttaşın yapabileceği bir iştir. Bu konuda, yurttaşlar için hazırlanmış “Vatandaşın Bütçe Rehberi” ile Sayıştay denetim raporlarına göz atmak iyi bir başlangıç olabilir. Ayrıca yerel yönetimlerin bütçeleri ve faaliyet raporları, resmî internet sitelerinde yayımlanmaktadır. Unutulmamalıdır ki mali yurttaşlık, uzmanlık gerektiren bir alan değil; sorgulama ve araştırma isteğiyle gelişen bir bilinçtir. Küçük adımlar büyük farklar yaratabilir.

◆ Sayıştay denetim raporlarının içeriği nedir? Bu raporlara nereden ulaşabilirim?

● Sayıştay denetim raporları, kamu kurumlarının harcamalarının yasalara uygun yapıp yapılmadığını kontrol etmek, bulguları Türkiye Büyük Millet Meclisine ve topluma açık şekilde raporlamak, kamu kaynaklarının israf edilmesini önlemek ve kurumların ne kadar etkili çalıştığını değerlendirmektedir. Bu raporlar, Türkiye Cumhuriyeti Sayıştay Başkanlığı resmi internet sitesinde "Raporlar" sekmesinde yer almaktadır.
(<https://www.sayistay.gov.tr/reports?lang=tr>)

◆ Çok fazla denetim raporu var hangisini incelemeliyim? Raporda özellikle hangi başlık altına bakmam gerek?

● T.C. Sayıştay Başkanlığı’nın internet sitesinde yer alan “Raporlar” sekmesinde birçok denetim raporu bulunmaktadır. Mali yurttaş olarak ilgilendiğimiz ve merak ettiğimiz her rapora erişme imkânımız vardır. Örneğin, Ankara’nın Çankaya ilçesinde yaşayan bir yurttaş, “Kamu İdareleri Denetim Raporu” sekmesine tıkladıktan sonra “Belediyeler–Bağlı İdareler” bölümüne girerek dilediği yıla ait Ankara Büyükşehir Belediyesi ve Ankara Çankaya Belediyesi’ne ait denetim raporlarına ulaşabilir. Bu raporların içinde yer alan “Denetim Bulguları” başlığı incelenerek, ilgili yılın tespit edilen mali rapor ve tablolarına ilişkin bulgulara doğrudan erişmek mümkündür.

◆ Bir mali yurttaş olarak bütçe sürecini nasıl ve hangi kanallar üzerinden takip edebilirim?	● Ekim–Aralık döneminde bütçe, Türkiye Büyük Millet Meclisi’nde görüşülmektedir. Genel Kurul görüşmeleri, TBMM TV üzerinden canlı olarak yayınlanmaktadır. Bütçe görüşmelerine ilişkin Genel Kurul tutanakları, TBMM’nin resmî internet sitesinde yer alan “Tutanaklar” sekmesinde erişime açıktır (https://www.tbmm.gov.tr). TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu görüşmeleri ise, T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı’nın resmî internet sitesinde “Bütçe” sekmesi altında yayımlanmaktadır (https://www.sbb.gov.tr/tbmm-plan-ve-butce-komisyonu-butce-tutanaklari/).
◆ Mali yurttaş olmanın önemini çevremdekilere nasıl anlatabilirim?	● Mali yurttaş olmak, ülkeye bağlılık hissetmekle doğrudan ilişkilidir. Bu bilinci çevremize anlatmaya; vergiye dair sorumluluklarımızın, kamu harcamalarını sorgulamanın ve kamu kaynakları ile hizmetlerine karşı duyarlı olmanın bir yurttaşlık görevi olduğunu vurgulayarak başlayabiliriz. Vatanını sevmek ve ona hizmet etmek, her şeyden önce üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmekle mümkündür. Unutulmamalıdır ki, mali yurttaşlık; izleyen değil, katkı sunan bir yurttaşlık anlayışını gerektirir.
Mali yurttaşlığı çocuklarıma nasıl aşılarım?	● Çocuklara mali yurttaşlığı öğretmenin en etkili yolu, günlük yaşamdan basit ama anlamlı örnekler sunmaktır. Örneğin alışverişte fiş istemenin neden önemli olduğunu anlatmak, birlikte belediye hizmetlerinden yararlanırken “Bu park senin ödediğin vergilerle yapıldı” demek etkili bir başlangıçtır. Harçlık verirken bütçe yapmayı öğretmek ve okulun vergiler sayesinde yapıldığını hatırlatmak da güçlü bir farkındalık yaratır. Unutulmamalıdır ki mali yurttaşlık, büyük sözlerle değil; küçük ama tekrarlayan davranışlarla kazandırılır.

DAHA FAZLA BİLGİ İÇİN ULAŞILABİLECEK WEB ADRESLERİ

- 📌 <https://www.maliyurttaslik.org/>
- 📌 <https://www.sbb.gov.tr/>
- 📌 <https://muhasebat.hmb.gov.tr/>
- 📌 <https://www.sayistay.gov.tr/>
- 📌 <https://www.tbmm.gov.tr/>
- 📌 <https://www.sbb.gov.tr/vatandas-butce-rehberi/>
- 📌 <https://vergibilinci.gib.gov.tr/>
- 📌 <https://vergiokuryazar.org/>

Dr. Mehtap ÖKSÜZ

Lisans öğrenimini Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı'nda, doktora eğitimini ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. Yazarın, yerel yönetimler maliyesi, devlet bütçesi, kamu harcamaları ile vergi teorisi ve politikası alanlarında yayımlanmış çalışmaları bulunmaktadır.

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet ÖKSÜZ

Lisans eğitimini Balıkesir Üniversitesi Bandırma İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde tamamlayan yazar, yüksek lisans ve doktora çalışmalarını ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Maliye Anabilim Dalı'nda gerçekleştirmiştir. 2016 yılında Serbest Muhasebeci Mali Müşavir unvanını almaya hak kazanmıştır. 2017 yılından bu yana Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Ayvacık Meslek Yüksekokulu Finans, Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü'nde görev yapmaktadır. Kamu maliyesi, vergi teorisi ve politikası, yerel yönetim maliyesi ve yerel kalkınma alanlarında yayımlanmış çalışmaları bulunmaktadır.

Doç. Dr. Rıdvan ENGİN

Lisans öğrenimini Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde, yüksek lisans eğitimini Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı'nda, doktora eğitimini ise Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı'nda tamamlamıştır. 2015 yılından bu yana Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Biga İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Maliye Bölümü'nde akademik görevini sürdürmektedir. Kamu maliyesi, mali şeffaflık, hesap verebilirlik ve denetim alanlarında yayımlanmış çalışmaları bulunmaktadır.

Bu kitapçık, TÜBİTAK 1002-A Hızlı Destek Programı kapsamında desteklenen "Mali Yurttaşlık Düzeyinin Ölçülmesi ve Geliştirilmesi: Bursa ve Çanakkale Örneği" başlıklı projenin bilimsel çıktısıdır.